

ligheden fordrevet Djævlen med Belsebub eller en endnu værre, om man kunde finde nogen værre, thi Smugkroen er et Sted, der, i Modsætning til Kroen, vanskelig eller maaske slet ikke lader sig kontrollere. Jeg tror derfor, at man skal være noget varsom med at nedstemme Kroer, hvis man ikke samtidig har nogen Hjemmel til ogsaa at kunne komme Smugkroerne til Livs.

Naturligvis tilsigter Lovforslaget dette, men saa kommer det næste Spørgsmaal: Er den Maade, paa hvilken man tilsigter at komme Smugkroerne til Livs, ikke ogsaa en farlig Vej, fordi man derved undertiden kan komme Foreningsretten til Livs? Lovforslaget har opstillet en Række Bestemmelser, vi have diskuteret disse i Udvalget, og vi havde vanskeligt ved at naa til Enighed derom. Jeg vil tillade mig at sige, at for mig staaer Foreningsretten som noget saa uantasteligt, at jeg i alt Fald ikke paa nogen Vis vil være med til Lovbestemmelser, hvorved man hindres i at indrette sig foreningsvis, som man ønsker. Hvis en Forening siger: Vi ere 20—30 Personer, og vi ville have Lov til at drikke Spiritus ved vore Møder, vi lave vore Love og Bestemmelser, de staa trykte her paa Papiret, vi ville diskutere, hvad der falder os ind, kan Loven ikke svare disse Mennesker: Vi bryde os ikke om, at I kalde jer en Diskussionsforening, I drikke Spiritus, og I skulle jages fra hverandre! Dette er et Indgreb i Foreningsretten, som man ikke vil finde sig i; thi om det end maaske i adskillige Tilfælde kan være berettiget, i alt Fald moralsk berettiget, at man søger at komme disse Mennesker til Livs, vil det i andre Tilfælde blive et Indgreb i Foreningsretten, som vi ikke ville være med til. Jeg vil derfor haabe, at Udvalget grundigt vil beskæftige sig med dette Spørgsmaal for at varetage de borgerlige Interesser, af hvilke ikke mindst vi Rigsdagsmænd ved enhver given Lejlighed bør være Forsvarere.

Disse Bemærkninger bør naturligvis ikke af ærede Herrer, der se anderledes paa Sagen end jeg, opfattes som et Bevis for, at der fra min eller mit Partis Side vil blive gjort Forsøg paa at hemme eller hindre det Arbejde, der kan fremme Ædrueligheden i det danske Folk. Naar jeg har tilladt mig at fremkomme med disse Betragtninger, er det blot, fordi jeg synes, at Sagen er saa god, at den fortjener ogsaa visse kritiske Bemærkninger. Det er mit Ønske — og jeg har ikke selv været uvillig til at dokumentere det i det

almindelige praktiske Liv —, at Ædrueligheden i vort Folk maa vokse, men det er samtidig min Opfattelse, at dette Arbejde gøres først og fremmest ude i Livet, i den daglige Gerning, og at Lovbestemmelser kun kunne være støttende, men ikke i nogen fremtrædende Grad et Middel til at fremme Ædrueligheden. Lad Lovbestemmelserne støtte det praktiske Arbejde, men lad dem ikke i for høj Grad gribe ind paa Omraader, hvor de maaske i visse Tilfælde komme til at gøre Fortræd i Stedet for Gavn! I øvrigt henviser jeg til det Samarbejde, vi havde i Udvalget, et Samarbejde, som jeg tror man kan sige fra alle Sider var saa godt, at man vil erkende, at det var vort inderlige Ønske at naa et Resultat. Jeg tilsiger dem, som ere Tilhængere af dette Lovforslag, et loyalt Samarbejde til Gennemførelse af noget, der maatte kunne tilfredsstille os alle, selv om det ikke vil give dem, der ønske Lovforslaget fuldt gennemført, alt, hvad de ønske. — Hermed skal jeg anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling.

J. Andersen: Konseilspræsidenten ytrede for et Øjeblik siden, at man kunde have ventet, at Ædruelighedskommissionens Forslag vilde have faaet en let Gang gennem Rigsdagen, eftersom de vare enstemmig vedtagne af Kommissionen. Det er muligt, at Konseilspræsidenten har Ret i denne Betragtning, men jeg er dog noget tilbøjelig til at tro, at hvis man ikke den Gang havde arbejdet saa stærkt paa at skabe noget, som alle kunde enes om, men i Stedet var fremkommen med en Fler-tals- og en Mindretalsbetænkning, vilde Forslagene have faaet en lettere Vej gennem Tinget, end de Forslag ville faa, som Kommissionen nu er mødt frem med som enstemmig vedtagne. Det forekommer mig nemlig, at dette, at man skulde naa til en enstemmig Vedtagelse, tog selve Kærnen ud af Spørgsmaalet, saa at man fik noget, som det vil blive meget vanskeligt at faa Rigsdagen til at vedtage. Der er ingen Tvivl om, at Lovgivning paa dette Omraade vil dele alle Partier, sprænge alle Partibaand og forrykke alle Partiskel. Jeg tror derfor, at man ikke her skal føre en altfor vidtløftig Forhandling om disse Bestemmelser, forinden de have været til Behandling i Udvalg. Jeg betragter det som givet, at alle ere enige om, at som Lovforslagene foreligge, kunne de ikke vedtages. Det, der skal til, er en Udvalgsbehandling, hvorved der mulig kan skabes et Grundlag for, at de kunne vedtages her i